

NATUURTOETS FLORA- EN FAUNAWET
SPOORBAAN TE AALSMEER

© Adviesbureau Mertens, Wageningen, 2007.

Deze rapportage mag niet zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn echter alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

NATUURTOETS FLORA- EN FAUNAWET SPOORBAAN TE AALSMEER

juli 2007

Uitgevoerd in opdracht van:
Ontwikkelingsbedrijf &2=1 B.V.
Postbus 252
1430 AG AALSMEER

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456
F: 0317-450601
E: mertens_frank@hotmail.com
I: www.adviesbureau-mertens.nl

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 HET PLANGEBIED	2
1.3 DE PLANSITUATIE	3
1.4 VRAAGSTELLINGEN VAN HET ONDERZOEK	4
1.5 OPBOUW VAN DIT RAPPORT	4
2 WETTELIJKE NATUURBESCHERMING.....	5
2.1 FLORA- EN FAUNAWET	5
2.2 RODE LIJST	6
3 METHODE	7
4 DE NATUURWAARDEN.....	8
4.1 FLORA EN VEGETATIE.....	8
4.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN	8
4.3 VLEERMUIZEN.....	8
4.4 BROEDVOGELS	9
4.5 AMFIBIEËN.....	10
4.6 VISSSEN.....	10
4.7 REPTIELEN	11
4.8 ONGEWERVELDEN	11
4.9 CONCLUSIE	12
5 BEOORDELING EN CONCLUSIES	13
5.1 VLEERMUIZEN.....	13
5.2 BROEDVOGELS	13
5.3 AMFIBIEËN.....	13
5.4 VISSSEN.....	13
5.5 CONCLUSIE	14
LITERATUUR.....	15

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen om het gebied de Spoorbaan te ontwikkelen tot woningbouwgebied (zie figuur 1 voor de globale ligging). Realisatie van de verandering van het ruimtegebruik kan samen gaan met effecten op natuurwaarden die mogelijk wettelijk beschermd zijn via de Flora- en faunawet. Dit vormt de aanleiding voor Ontwikkelingsbedrijf &2 = 1, die de procedure tot realisatie begeleidt, om het plangebied en de directe omgeving te laten inventariseren op wettelijk beschermde natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet. Daarnaast is gevraagd om de effecten van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen op deze natuurwaarden weer te geven. Indien er effecten zijn, dan wordt tevens gevraagd hoe hiermee dient te worden omgegaan. In dit rapport worden de resultaten van de natuurtoets in het kader van de Flora- en faunawet gepresenteerd. Omdat een gebiedsbescherming vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn of Natuurbeschermingswet niet van toepassing is (de afstand is veel te groot), wordt deze niet besproken in onderhavige rapportage.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied.

1.2 Het plangebied

Het plangebied ligt direct tegen de N201 aan en wordt omgeven door bebouwing. Het gebied bestaat in het westen uit een weiland met enkele sloten en in het oosten uit een volkstuincomplex en een speeltuintje met een trapveld. In figuur 2 wordt een foto-impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 2. Foto-impresie van het plangebied Spoorbaan te Aalsmeer.

1.3 De plansituatie

De plannen voor het plangebied zijn nog in een ontwikkelingsstadium. In het westelijk deel van het plangebied is de wens om woningen te realiseren met veel water en groen rond deze woningen. Voor het oostelijk deel zijn woningen gepland in een halve cirkel. In het uiterste oosten van het plangebied zal het speelterrein worden gehandhaafd al zal dit gebied mogelijk worden vernieuwd. In figuur 3 worden de eerste planschetsen weergegeven.

Figuur 3. De eerste opzet van de plannen voor de Spoorbaan.

1.4 Vraagstellingen van het onderzoek

Gelet op de opdracht genoemd in de eerste paragraaf van deze inleiding, worden de volgende vraagstellingen onderzocht:

1. Welke wettelijk beschermde dier- en plantensoorten komen voor in het plangebied en in de directe omgeving?
2. Wat zijn de effecten op de wettelijk beschermde natuurwaarden bij realisatie van de voorgenomen plannen?
3. Indien er effecten ontstaan op beschermde natuurwaarden, hoe dient hier dan mee omgegaan te worden?

1.5 Opbouw van dit rapport

In hoofdstuk 2 zal kort worden ingegaan op wettelijke natuurbescherming. De werkwijze van het onderzoek wordt in hoofdstuk 3 weergegeven. In hoofdstuk 4 worden de natuurwaarden weergegeven waarna vervolgens in hoofdstuk 5 de effecten van de voorgenomen ontwikkelingen op de beschermde natuurwaarden worden besproken. Ieder hoofdstuk wordt, indien relevant, afgesloten met conclusies.

---

2 WETTELIJKE NATUURBESCHERMING

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet die per 1 april 2002 in werking is getreden, zijn regels gegeven over de bescherming van de in het wild levende planten- en diersoorten, mede ter uitvoering van Europese Richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). De soortenbescherming van de Habitatrichtlijn is geïntegreerd in de Flora- en faunawet. Deze soortenbescherming houdt in dat handelingen zoals het doden, opzettelijk verontrusten, verstoren of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen, holen, nesten, eieren van dieren en het uitgraven, plukken en vernietigen van groeiplaatsen van planten verboden zijn.

Vrijwel elke ruimtelijke ingreep gaat gepaard met verstoring, vernietiging en andere effecten op planten en dieren. Om toch een ruimtelijk plan tot uitvoering te kunnen brengen is, indien er effecten te verwachten zijn op beschermde soorten, een ontheffing noodzakelijk van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Om ontheffing te kunnen verkrijgen moet aangetoond worden dat de voorgenomen ruimtelijke ingreep geen afbreuk zal doen aan de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten die in het plangebied zijn aangetroffen. Ook mag het natuurlijk verspreidingsbeeld niet worden beïnvloed. Op basis van dit criterium gelden er drie beschermingsregimes, afgestemd op de mate waarin soorten in hun voortbestaan worden bedreigd.

Algemeen voorkomende soorten (categorie 1: lichte bescherming)

Voor algemeen voorkomende soorten zoals haas, egel, veldmuis, bruine kikker of gewone pad geldt sinds begin 2005 dat er een algemene vrijstelling is. Deze soorten zijn zo algemeen, dat zelfs als ze een keer geschaad worden, het voortbestaan van de soort niet in gevaar komt. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als zij worden geschaad op voorwaarde dat met deze soorten goed omgegaan wordt: zij mogen niet onnodig gedood of gewond worden en activiteiten dienen buiten de kritieke periode plaats te vinden (zorgplicht).

Minder algemeen voorkomende soorten (categorie 2: matige bescherming)

Voor soorten die minder algemeen voorkomen als eekhoorn, steenmarter, levendbarende hagedis en diverse soorten orchideeën geldt dat een ontheffing vereist blijft bij ruimtelijke ingrepen omdat zij minder algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen. Een uitzondering hierop kan gemaakt worden als wordt gewerkt volgens een door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. In zo'n gedragscode geeft een sector of initiatiefnemer zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bij het hebben van een gedragscode voor de minder algemeen voorkomende soorten is alleen nog een ontheffing nodig voor werkzaamheden die voortaan anders dan voorheen (gedragscode) uitgevoerd worden.

Strikt beschermde soorten (categorie 3: strikte bescherming)

Voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan en in bijlage 1 van het vrijstellingsbesluit beschermde planten en dieren (o.a. ringslang, hazelworm, boommarter, das, waterspitsmuis, noordse woelmuis, otter en vleermuizen) geldt dat uitgebreid getoetst dient te worden op het criterium "de gunstige staat van instandhouding" en "het natuurlijk verspreidingsbeeld mag niet worden beïnvloed". Een ontheffing wordt slechts verleend wanneer er sprake is van een in de wet genoemd belang en er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant. Bij aantasting van door de Flora- en faunawet beschermde, en op de Rode lijst geplaatste soorten zal goed moeten worden bekeken of de 'gunstige staat van instandhouding' van die soorten niet in gevaar komt. Daarnaast mag het natuurlijk verspreidingsbeeld niet veranderen. Andere bedreigde soorten van de Rode lijst zijn alleen meer impliciet beschermd via de zogenaamde zorgplicht. Er is geen directe relatie tussen de recentelijk gepubliceerde Rode lijsten en de Flora- en faunawet: een soort geniet alleen bescherming als deze benoemd is als beschermde soort in de Flora- en faunawet.

Alleen op basis van de 'gunstige staat van instandhouding' kunnen bij beschermde Rode-lijst soorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die niet afnemen in aantal (geen Rode-lijst soort) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten die wél op de Rode lijst staan) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk, ondanks dat zij niet zijn beschermd. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats.

---

3 METHODE

Ten behoeve van de inventarisatie zijn vier bezoeken uitgevoerd (24 mei, 4, 8 en 18 juni 2007). De inventarisaties zijn uitgevoerd op voor dit onderzoek zo geschikt mogelijke dagen en tijden.

De inventarisatie richtte zich op flora en vegetatie, broedvogels, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, dagvlinders, libellen en andere ongewervelden. De inventarisatie van de soortgroepen heeft plaatsgevonden aan de hand van veldwerk en op basis van inschatting van de aanwezige biotopen. Door het gebruik van veldwerk en de inschatting is het mogelijk om de resultaten van de inventarisatie in een ruimer perspectief te plaatsen. Hiermee kan het belang van het plangebied voor een populatie worden weergegeven. Effecten dienen immers niet alleen op individueel niveau onderzocht te worden maar ook op populatieniveau.

Ten aanzien van de planten zijn alle mogelijk waardevolle plaatsen afgezocht. Dit zijn houtwallen, overhoekjes, bermen en andere ruderaal terreinen. Dit afzoeken vond in de vroege ochtend plaats. Hierbij is direct gelet op zeldzame en bedreigde broedvogels en zonnende reptielen. De nachttactieve vogels zijn gedurende het vleermuisonderzoek geïnventariseerd.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector. Gedurende twee bezoeken is geluisterd naar het voorkomen van vleermuizen. Met de batdetector worden de onhoorbare geluiden van vleermuizen omgezet naar een voor mensen hoorbaar geluid. Door interpretatie van het geluid en het vliegbeeld kunnen soorten onderscheiden worden. Daarnaast kan het gedrag worden bepaald.

Gedurende het vleermuisonderzoek is tevens geluisterd naar padden en kikkers. Het roepen van kikkers en padden werd gestimuleerd door middel van het afspelen van geluiden van een recorder. Daarnaast zijn wateren met een schepnet bemonsterd.

Naast het verzamelen van gegevens in het veld is er in de literatuur gekeken naar beschikbare gegevens.

---

4 DE NATUURWAARDEN

In dit hoofdstuk worden de natuurwaarden in het plangebied en de directe omgeving weergegeven. Er wordt een beschrijving gegeven van de aangetroffen soorten met hun voorkomen en daarnaast worden van matig en zwaar beschermde soorten, indien relevant, waarnemingskaarten weergegeven.

4.1 Flora en vegetatie

Het grootste deel van het plangebied bestaat uit weiland met enkele sloten. In dit gebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen als zwanenbloem. In het plangebied van de volkstuin of de speeltuin werden tevens geen beschermde soorten aangetroffen als brede wespenorchis. Wel werd aan de rand van het plangebied, van woonwijk naar weiland, een groeiplaats van kruipklokje (*Campanula poscharskyana*) gevonden. Kruipklokje is een exoot die is ingevoerd door de mens en die niet bedreigd of beschermd is zoals veel soorten klokjes in Nederland.

Figuur 4. Beeld van de groeiplaats van de kruipklokjes aan de rand van het plangebied van de Spoorbaan te Aalsmeer.

4.2 Grondgebonden zoogdieren

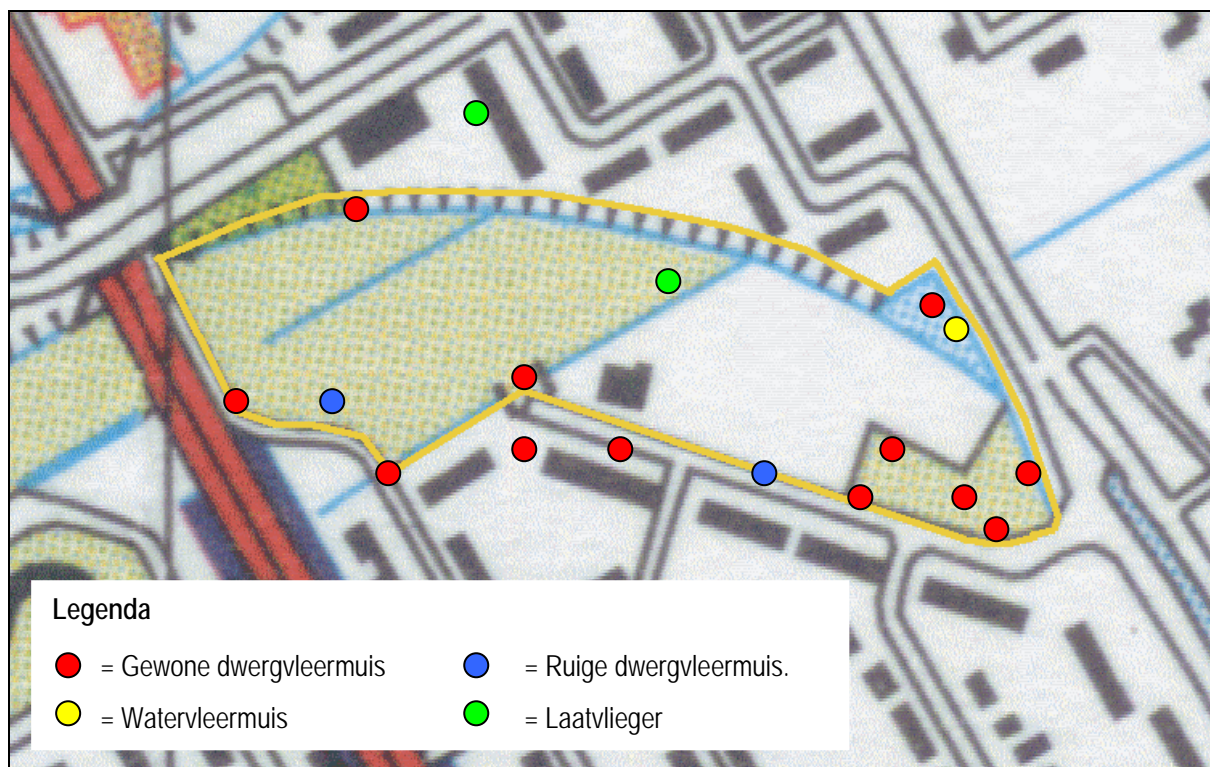
In het plangebied zijn de volgende grondgebonden zoogdieren aangetroffen: bosmuis, mol, huisspitsmuis, veldmuis en bosspitsmuis. Op basis van regionale verspreiding en aanwezige ecotopen is het daarnaast mogelijk dat rosse woelmuis, woelrat en egel voorkomen. In de ruimere omgeving komen daarnaast konijn en haas voor. De zoogdieren bosmuis, mol, huisspitsmuis, veldmuis, bosspitsmuis, rosse woelmuis, woelrat, egel, konijn en haas zijn beschermd via categorie 1 (lichtste beschermingsregime) van de Flora- en faunawet en zijn niet bedreigd volgens de Rode lijst.

4.3 Vleermuizen

Uit het vleermuisonderzoek bleek dat het plangebied gebruikt wordt als foerageerplaats door vier soorten vleermuizen. De aangetroffen soorten zijn: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en laatvlieger. Vliegroutes en kolonieplaatsen zijn niet aangetroffen. De kans hierop is ook klein doordat gebouwen in het plangebied nagenoeg ontbreken en de bomen in het plangebied geen holten bezitten.

Gewone dwergvleermuis is de meest aangetroffen soort. Verspreid werden elf foerageerplaatsen aangetroffen. Van ruige dwergvleermuis werden twee foerageerplaatsen aangetroffen. Van watervleermuis en laatvlieger werd van beide soorten één foerageerplaatsen aangetroffen. In figuur 5 worden de foerageerplaatsen weergegeven.

Alle waargenomen vleermuizen zijn beschermd via categorie 3 (zwaarste beschermingsregime) van de Flora- en faunawet, maar zijn niet bedreigd volgens de Rode lijst.

Figuur 5. De foerageerplaatsen van de waargenomen vleermuissoorten in het plangebied van de Spoorbaan te Aalsmeer.

De waargenomen soorten zijn in het verleden ook gezien in de omgeving van het plangebied (Adviesbureau Mertens, 2005a&b). In de omgeving van het plangebied werden geen andere soorten aangetroffen.

4.4 Broedvogels

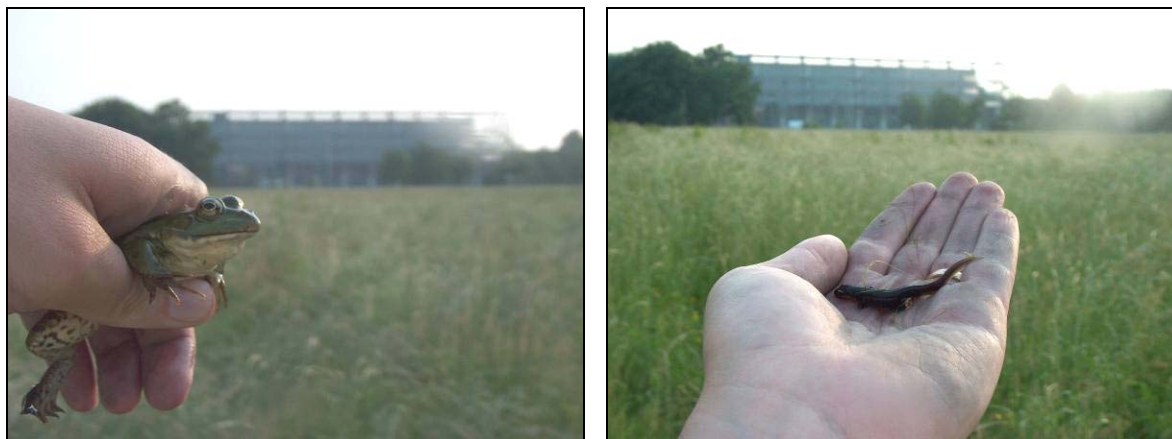
In het plangebied zijn alleen algemene broedvogels aangetroffen die niet bedreigd zijn volgens de Rode lijst. In het kader van de Flora- en faunawet zijn alleen vaste rust- en verblijfplaatsen beschermd. Het betreft dan vogelsoorten die jaarrond gebruik maken van hun nest als kerkuil, soorten die terugkeren naar hun nest en dat jaren achtereen gebruiken als roek en soorten die soms terugkeren naar hun nest als spechten en zwaluwen.

Het voorkomen van uilen en spechten wordt uitgesloten vanwege het ontbreken van gaten in de bomen die zich op en direct grenzend aan het plangebied bevinden. Voor zwaluwen ontbreekt geschikt ecotoop om te nestelen. In het plangebied komt wel veelvuldig de halsbandparkiet voor. Halsbandparkiet is een exoot die nestelt in gaten in bomen. De halsbandparkiet is niet beschermd of bedreigd.

4.5 Amfibieën

Er zijn vier soorten amfibieën aangetroffen. Het betreft: middelste groene kikker, bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad. Van alle vier de soorten is voortplanting vastgesteld (larve en juveniele dieren). Er werd daarnaast een soort kikker waargenomen die niet in Nederland voorkomt. Deze exoot kon niet nader worden gedetermineerd. Alle waargenomen amfibieën zijn licht beschermd volgens de Flora- en faunawet, uitgezonderd de exoot. In de omgeving van het plangebied zijn in het verleden rugstreeppadden aangetroffen (Adviesbureau Mertens, 2005a&b). De rugstreeppad is een strikt beschermde soort die niet bedreigd is en voorkomt in pionierbiotopen.

Figuur 6. Beeld van een gevangen middelste groene kikker en een kleine watersalamander in het plangebied van de Spoorbaan te Aalsmeer.

4.6 Vissen

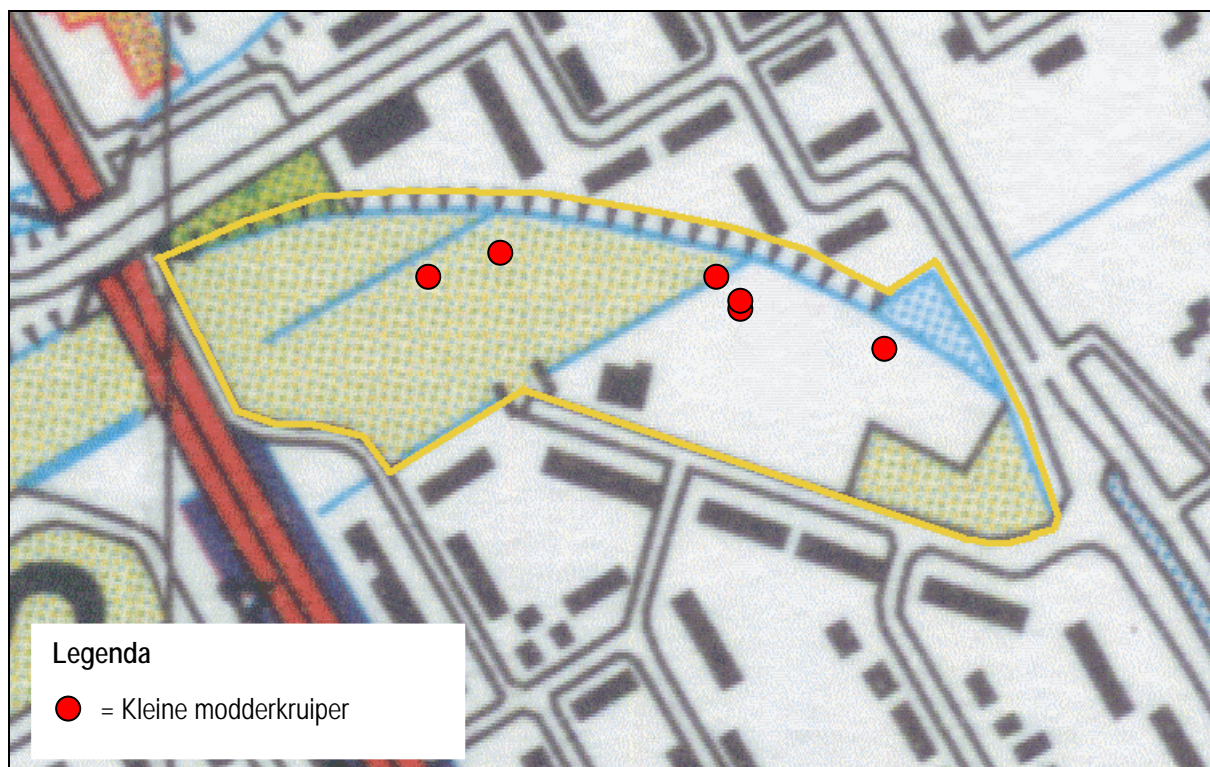
Er is één matig beschermde vissoort aangetroffen. Het betreft kleine modderkruiper die in de noordelijke sloot van het plangebied leeft. De kleine modderkruiper is niet bedreigd volgens de Rode lijst en wordt veelal in (veen)weidegebieden aangetroffen en daarnaast in tal van andere wateren in lage dichtheid.

Er zijn verder geen beschermde of bedreigde vissoorten aangetroffen. Wel zijn tiendoornige stekelbaars, brasem, rietvoorn en blankvoorn aangetroffen.

Figuur 7. Beeld van de gevangen kleine modderkruiper in het plangebied van de Spoorbaan te Aalsmeer.

In het verleden werden wel de beschermde meerval en de rivierdonderpad aangetroffen (Adviesbureau Mertens, 2005a&b). Meerval komt voor in grotere wateren en rivierdonderpad wordt aangetroffen in wateren met steenachtige oevers. Zulke wateren komen niet voor in het plangebied en deze soorten kunnen derhalve niet worden aangetroffen.

Figuur 8. Beeld van de vangstlocaties van kleine modderkruiper in het plangebied van de Spoorbaan te Aalsmeer.

4.7 Reptielen

Gedurende het onderzoek zijn geen reptielen aangetroffen. Een omwonende gaf echter aan dat er wel eens een schildpad is gezien. Het gaat hierbij om de roodwangschildpad. De roodwangschildpad is een exoot en niet beschermd of bedreigd.

In de ruime omgeving van het plangebied van de Spoorbaan is wel de ringslang aangetroffen (Adviesbureau Mertens, 2005a&b). De soort komt voor in de "Poel" ten westen van de N201 en is ook wel aangetroffen langs de Ringvaart. Gelet op de afstand tot het plangebied en de geïsoleerde ligging van het plangebied wordt het voorkomen van de ringslang uitgesloten.

4.8 Ongewervelden

Voor het voorkomen van beschermde of bedreigde ongewervelden als libellen of vlinders zijn specifieke biotopen vereist als heide, veengebieden of kruidenrijke graslanden. Deze biotopen komen in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied niet voor en derhalve kan het voorkomen van beschermde ongewervelden worden uitgesloten.

4.9 Conclusie

Het plangebied is van belang als foerageergebied voor vleermuizen en als leefgebied voor broedvogels, amfibieën en vissen. Er komen vier soorten vleermuizen voor waarvan gewone dwergvleermuis het meest algemeen voorkomend is. Van broedvogels en amfibieën komen alleen algemene soorten voor. De noordelijke sloot is daarnaast van waarde voor de matig beschermde kleine modderkruiper.

---

5 BEOORDELING EN CONCLUSIES

In dit hoofdstuk worden de effecten beschreven van de voorgenomen ingrepen op de beschermde natuurwaarden. Bij de beschrijving van de effecten is er vanuit gegaan dat de het gebied globaal wordt gerealiseerd volgens de planopzet zoals weergegeven in paragraaf 1.3.

5.1 Vleermuizen

Het plangebied en de directe omgeving van de Spoorbaan vormen foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en laatvlieger. Met de realisatie van de plannen verdwijnt een deel van het weiland maar er komt ook weer veel water en groen terug. De grote en hoge bomen rond het speelterrein worden gehandhaafd. Effecten op de foerageermogelijkheden van de vleermuizen worden derhalve niet voorzien. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is derhalve niet vereist.

5.2 Broedvogels

Soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen of soorten van de Rode lijst zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht in het plangebied of in de directe omgeving. Effecten op soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen en op Rode lijst soorten worden derhalve niet voorzien.

Op de overige broedvogels worden eveneens geen effecten voorzien. Het zijn algemene soorten die niet bedreigd zijn en geen vaste nestplaatsen hebben. In het kader van de Flora- en faunawet dient echter voorkomen te worden dat nesten verloren gaan in de aanlegfase. Door bomen en struiken te rooien buiten het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) en struwelen te verwijderen buiten het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) wordt voorkomen dat strijdige handelingen met de Flora- en faunawet worden uitgevoerd. Indien deze periode niet mogelijk is, dan wordt geadviseerd om maatregelen te treffen ter voorkoming van het gaan broeden van vogels in het plangebied (bijvoorbeeld het plaatsen van vogelverschrikkers).

5.3 Amfibieën

Vijf soorten amfibieën (middelste groene kikker, bruine kikker, kleine watersalamander, gewone pad en een niet nader gedetermineerde soort) zijn in het plangebied aangetroffen. Omdat dit algemeen voorkomende soorten zijn die niet bedreigd zijn en die in lage dichtheid voorkomen, worden effecten op populatieniveau niet voorzien. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet vereist. Wel wordt er geadviseerd op basis van de zorgplicht van de Flora- en faunawet om werkzaamheden aan wateren buiten de kritieke periode van amfibieën uit te voeren (maart t/m juni). Daarnaast wordt geadviseerd, in verband met het voorkomen van rugstreeppad in de omgeving, om gedurende de realisatie geen tijdelijke wateren te laten ontstaan.

5.4 Vissen

Met de realisatie van de plannen voor de Spoorbaan gaat er naar verwachting een effect ontstaan op de kleine modderkruiper. De soort zal worden verstoord en het is aannemelijk dat er wateren worden verlegd of worden gedempt. Er zullen echter ook weer geen nieuwe wateren worden gerealiseerd. Er wordt derhalve geen effect op populatieniveau voorzien. Voor het verstoren en vernietigen van leefgebied is echter een ontheffing van de Flora- en faunawet voor de kleine modderkruiper vereist.

5.5 Conclusie

Met de realisatie van de plannen zal het gebied van vorm veranderen. Op basis van de zorgplicht van de Flora- en faunawet dient er dan buiten de kritieke periode van amfibieën en vogels te worden gewerkt (maart t/m 15 juli) of voorkomen te worden dat de soorten zich in deze periode voortplanten. De kleine modderkruiper zal worden verstoord en er zal leefgebied verloren gaan. Een ontheffing voor deze soort is derhalve vereist. Het is aannemelijk dat deze ontheffing wordt verleend omdat de gunstige staat van voorkomen niet in het gedrang is, het natuurlijk verspreidingsbeeld niet wordt verstoord en de soort matig beschermd is onder de Flora- en faunawet.

LITERATUUR

- Adviesbureau Mertens, 2005a. Het voorkomen van matig en strikt beschermde diersoorten in de nieuwe N201-zone te Aalsmeer. Adviesbureau Mertens, Wageningen, 1-22.
- Adviesbureau Mertens, 2005b. Natuurwaarden in het plangebied van de Lijnbaan te Aalsmeer. Adviesbureau Mertens, Wageningen, 1-14.
- Adviesbureau Mertens, 2006. Ecoscan Flora- en faunawet vier woningbouw inbreidingslocaties te Aalsmeer. Adviesbureau Mertens, Wageningen, 1-12.
- Bergmans, W., Zuiderwijk, A., 1986. Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun bedreiging. KNNV 1-177
- Bink, F.A., 1992. Ecologische Atlas van de dagvlinders van Noordwest-Europa. Schuyt en Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar. V. van, Smeenk, C., Thissen, J.B.M., 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. KNNV 1-336.
- Dijk, A.J. van, 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken, Handleiding broedvogel Monitoring Project, SOVON, Beek-Upbergen.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Helmer W., Limpens, H.L.G.A., Bongers, W., 1987. Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van batdetectors. Stichting Vleermuisonderzoek, Wageningen.
- Herder, J. 2007. GO 2007-30 Gouda. Levering Ringslanggegevens. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Hustings, F., Vergeer, J.W., Eekelder, P., 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, SOVON, Beek-Upbergen, 1-584.
- Jansen, A.M., Schaminée, 2004. Europese Natuur in Nederland; Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV-Utrecht, 1-107.
- Lenders, H.J.R., Marijnissen, C.C.H., Felix, R.P.W.H., 1993. Waarnemen van amfibieën en reptielen in het veld. Stichting RAVON, Nijmegen, 4e druk, 1-77.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W., 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV, Utrecht, 1-260.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- Pudoc, 1979. Natuurbeheer in Nederland – Levensgemeenschappen. Pudoc Wageningen, 261- 295.
- Schaminee, J.H.J., A.H.F. Stortelder en E.J. Weeda, 1996: De vegetatie van Nederland, deel III; graslanden, zomen en droge heiden. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- Schaminee, J.H.J., E.J. Weeda en V. Westhoff, 1998: De vegetatie van Nederland deel IV; ruigten, struwelen en bossen. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse broedvogels.

